

ΠΟΙΚΙΛΗ ΣΤΟΑ

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑΝ ΚΥΒΕΛΗΝ ΑΔΡΙΑΝΟΥ ΘΕΟΔΩΡΙΔΟΥ

*

Φίλη καλλιτέχνις,

ΛΕΓΟΥΝ ὅτι ἡ "ΓΥΝΑΙΚΑ", ἐσημείωσε θεατρικὴν ἐπιτυχίαν· ἐγὼ ὅμως δὲν κατακλύομαι διὰ τὴν ἐπιτυχίαν της, διότι ὁλόκληρη φρείνεται σὲ σᾶς. Τῆς ἐδανείσατε τὴν ψυχὴν σας, τὴν φωνὴν σας, τὴν καλλονὴν σας καὶ τὴν ἐκάματε Κυβέλην. Τί ἄλλο ἦδεξε;

Ἐὰς τὴν ἀφιερώνω ὡς ἐν αερισσοῦ.

Μὲ δαυμασμοῦν

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 15ῃ Ἰουνίου 1912

Φίλατοι Διευθύνται τῆς "ΠΟΙΚΙΛΗΣ ΣΤΟΑΣ",

Εἰς τὸ ἐτήσιον φιλολογικὸν σαλὸν σας, τὸ τόσο κομψὸν καὶ τόσο πολυτελές, ἔρχεται καὶ ἡ ΓΥΝΑΙΚΑ μου καὶ σᾶς ἐνχαριεῖ διὰ τὴν τιμὴν ποῦ τῆς ἐκάματε νὰ τὴν προσκαλέσετε.

Ἔρχεται δειλὴ καὶ συννεσιαμένη, διότι ἐκ τῶν προτέρων εἰξέυρει διὰ τὰ εἶδη ἐκεῖ τὴν μορφὴν καὶ χάρες, πρὸ τῶν ἀποίων τὰ ἀρχαῖα. Ἡ ἀπειρία της θυμῶς καὶ ἡ ἀγνοία τοῦ κόσμου, ὡς γυναῖκος τῆς ἐρήμου, τὴν κάμουν εἰς ἀποτολίμωσιν, διότι, καθὼς οἱ εἰξεύρομεν, τίποτε δὲν δίδει τόσο ἀβέβητος, ὅσον ἡ ἀγνοία καὶ ἡ ἀπειρία.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 21ῃ Ἰουνίου 1912

Μὲ πολλὴν ἐκτίμησιν

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

✻ ✻

ΙΩΑΝΝΟΥ ΠΟΛΕΜΗΣ

* Η ΓΥΝΑΙΚΑ *

ΕΜΜΕΤΡΟΣ ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΙΝ ΜΙΑΝ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΦΑΤΜΕ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ περιηγητῆς

ΦΑΡΟΥΝ σύζυγός της

ΜΠΙΝΑΖ σκλάβος τῆς Φατμῆ

Ἡ σκηνὴ εἰς τὴν Ἀραβίαν

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

[Τὸ θέατρον παριστᾷ σκηνὴν στημένην εἰς μίαν ἐρημον τῆς Ἀραβίας. Ἡ θύρα εἰς τὸ βῆθος. Παρὰ τὴν θύραν, δεξιᾷ, μία μεγάλη κασόβλα με κίτρινα καὶ ἄλλα κτυπητὰ χροῖματα, ἀριστερᾷ, δέξιον στρογγύλον γάμο. Δεξιᾷ τῆς σκηνῆς πρὸς τὸ προσκήριον ἓνα διβάν· ἀριστερᾷ καὶ ἀπέναντι καθίσματα καὶ ἓνα τραπέζιον ἀραβικόν].

ΦΑΤΜΕ — ΜΠΙΝΑΖ

(Ἡ Φατμὴ εἶναι νυκτελῶς ἐξημελωμένη εἰς τὸ διβάν. Ἡ Μπινάζ δούλη τραγουδεῖ παιζουσι νιέφι)

ΜΠΙΝΑΖ

ΜΗΓΕ ὁ καλός μου στὸ σεφέρι
— Ἀλλάχ ἀμάν, Ἀλλάχ κερίμ —
πῆγε ὁ καλός μου στὸ σεφέρι
κι' ὅταν γυρίσῃ μὲ καιρὸ
μαργαριτάρια θὰ μοῦ φέρῃ
ἓνα σωρό.

(Ἡ Φατμὴ ὑπεγείρεται ἐπὶ τοῦ διβαρίου)

ΦΑΤΜΕ (διακόπτουσα τὸ φῆμα)
Καλὰ ποῦ μοῦ τὸ θύμισες· κἀντι δὲ νῆβρη πάλι.

ΜΠΙΝΑΖ

Τι;

ΦΑΤΜΕ
Κἀντι ποῦ τὸ λαχτιρωῶ. Ἔχομε γιάντες βάλει
μὲ τὸ Φαρούν, καί...

ΜΠΙΝΑΖ

Γιάντες;

ΦΑΤΜΕ

Ναί, κ' ἔχει στοιχηματῆσαι
πῶς δὲ γελιέται. Ἄν χάσω ἐγώ, ὅ,τι κ' ἂν μοῦ ζήτησῃ
θὰ τοῦ τὸ δώσω ἂν χάσῃ αὐτός (καὶ λέει ποτὲ δὲ χιάνει)
θὰ μοῦ χάρισῃ τῶμορφο καὶ τὸ τριπλὸ γιορτιάνι
μὲ τὰ μαργαριτάρια του. — Πῶς θὰ μοῦ πῆς, χρωσέ μου!
θὰ σὲ γελάσω στὴ στιγμή! —

(στὴ Μπινάζ)

Ἔδωρα τριγυροῦσέ μου.

(ἐξυπλώνεται καὶ πάλι πρὸ δίδυμο)

ΜΠΙΝΑΖ (ἄδουσα)

Κίστρα καὶ πύργους θὲ νὰ πῶρῃ
— Ἀλλὰχ ἀμίν, Ἀλλὰχ κερίμ —
κίστρα καὶ πύργους θὲ νὰ πῶρῃ,
κάμπους καὶ χῶρες καὶ χωριά,
θὰ φέρῃ ἀμέτρητο λογάρι
μύρμι φιλωριά.

Καὶ θὰ μοῦ φέρῃ ἀπὸ 'κειπέρα
— Ἀλλὰχ ἀμίν, Ἀλλὰχ κερίμ —
καὶ θὰ μοῦ φέρῃ ἀπὸ 'κειπέρα
γιὰ σκλάβα μου παντοτενῆ
τοῦ βασιλιά τῆ θυγατέρα
τῆ γαλανῆ.

Πῆγε ὁ καλὸς μου στὸ σερφῆρι
— Ἀλλὰχ ἀμίν, Ἀλλὰχ κερίμ —
πῆγε ὁ καλὸς μου στὸ σερφῆρι
κ' ἔδιαν γυρίσῃ μὲ καιρὸ
χίλια φιλιὰ θὲ νὰ μοῦ φέρῃ
ποῦ λαχτιρωῶ.

(Μάλις τελειώσῃ τὸ φῆμα, ἐπινοήσεται ἡ θῆρα καὶ ἐλατῶνται δεξιὸς ὁ φιλόσοφος.
Ἡ Μπινάζ κἀθίεται εἰς τὰ δέξματα)

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ — ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἀπὸ τῆς θύρας κρατῶν βιβλίον)

Συμπάθησέ με, ἀρχόντισσα, τὸν ταξειδιώτη ξένο,
ἂν ξαφνικὰ κ' ἀπάντεχα μέσ' στὴ σκηνή σου μπαίνω.

ΦΑΤΜΕ (ἐγειρομένη)

Κ' ἡ εὐτυχία ποῦ κἀποτε ὁ Ἀλλὰχ στὸν κόσμο δίνει
μήπως δὲν εἶναι ξαφνικὴ κ' ἀπάντεχη κ' ἐκεῖνη;
Ὁ Ἀλλὰχ μαζύ σου, ξένε μου, βοήθεια σου ὁ προφήτης!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (πλησιάζων)

Ἄν ἡ βοήθεια του εἶσαι σύ, εἶναι γλυκειὰ ἢ μορφή της.

ΦΑΤΜΕ

Σ' εὐχαριστῶ ἀπὸ μέρος της. Μὰ πές μου, ξένε, ὡς τόσο
σὰν τί βοήθεια ἀνθρωπινὴ μποροῦσα νὰ σοῦ δώσω;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ὁρες πολλὲς στὴν ἔρημο, μητ' ἕνα καραβάνι
μητ' ἀνθρώπος καὶ μήτε κἀν ἴσκιος ἀνθρώπου ἐφάνη
νέκρα παντοῦ, κ' ἥλιος παντοῦ, φλόγα ψηλὰ καὶ χάμω,
κ' ὁ ἀνεμος σηκώνοντας τὴ φλογισμένην ἄμμο
μοῦ στέγνωσε τὸ λάρυγγα, μοῦ ξέθαρε τὰ χεῖλη
κ' εἶναι καταμεσήμερα κ' ἀργεῖ πολὺ τὸ δέλι.
Μέσ' στὴ σκηνή σου ἂν μ' ἀφηγες νὰ ξαποστάσω λίγο...

ΦΑΤΜΕ (διακόπτουσα)

Πῶς ὄχι;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Κι' ἂν ἐπρόσταζες τὴ σκλάβα σου πρὶν φύγω
νὰ μοῦ δινε λίγο νερό...

ΦΑΤΜΕ (διακόπτουσα)

Ὁ νόμος τοῦ προφήτη
προστάζει νὰ δεχώμαστε, νὰν' ἀνοικτὸ τὸ σπῆτι,
νὰν' ἡ σκηνή μας ἀνοικτὴ στὸν ξένο τὸ διαβάτη.
Νὰ μείνης. Ὅσο γιὰ νερό, ἡ στάμνα εἶναι γεμάτη
κ' οὔτε ποτὲ τὴν ἀφησεν ἡ σκλάβα μας ν' ἀδειάσῃ.

(προσφέρουσα κἄθισμα)

Κάθισε, ξένε.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (καθήμενος)

Ἐδχμιστῶ.

* ΕΡΩΣ ΚΑΙ ΨΥΧΗ *

ΦΑΤΜΕ (καθημένη κοντά του)

Μὰ πρὶν καλοβραδυάση,
πρὶν ἔρθῃ ὁ ἄντρας μου ὁ Φαρόν σι' ἄτι του καβαλλάρης,
παίρνεις τὸ δρόμο σου καὶ πᾶς. Ἐίναι πολὺ ζηλιάρης
κ' εἶναι τρελλὸς σὲ τὴ ζήλεια του κί' ἀπόφρασι τὸ πῆρα.
Θ' ἀργήσῃ ὡς τόσο, ξένε μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μ' ἂν ἢ κακὴ μου μοῖρα
τὸν φέρῃ ἀπόρρῃ πεῖδι νοοῖς ;

ΦΑΤΜΕ

Ποτὲ μὲ τὸ λιοπύρρι
δὲν ἔρχεται.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μ' ἂν ἔξαφρα . . .

ΦΑΤΜΕ

Δὲν ἔρχεται πρὶν γύρη
σὲ τὴ δύσι ὁ ἥλιος.

(σὲ τὴ σελήνη)

"Ἐ! Μπινάζ, γέμισ' εὐθὺς τὸ τάσι
καὶ φέρετο σὲ τὸν ξένο μας νὰ πηῇ νὰ ξαποστίασῃ.

ΜΠΙΝΑΖ

Σὲ τὴς προσαγές σου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

(κατ' ἴδιον, ἐνῶ ἡ Μπινάζ γεμίζει τὸ τάσι)

Τὶ γλυκὰ κί' ὄμορφα μάτια πᾶχει!

(ἀφοῦ πῆ)

Α! πόσο μ' ἀνακούφισε!

ΦΑΤΜΕ

Διὰ τῆς ἀκόμα ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

"Οχι,

σ' εὐχαριστῶ.

ΦΑΤΜΕ

Τὸ χρέος μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (κατ' ἴδιον)

Τὶ χεῖλη κοραλλένια
καὶ τί μαλλάκια δλόμυρα, σγουρά! Χαρὰ σὲ τὰ χτένια
ποῦ τὰ χτενίζουτε καὶ σποῦν!

ΦΑΤΜΕ

"Αν δὲ σοῦ δίνω βάρος

μπορῶ νὰ σ' ἐρωτήσω . . .

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τί;

ΦΑΤΜΕ

Μπορῶ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μ' ἔλο τὸ θάρδος.

Μὰ μὰ ποῦμαι στὸ σπῆτι σου καὶ κἀνομαι σιμά σου
θὰ τῶχα γιὰ κρυφὴ χαρὰ νάξερα τ' ὄνομά σου.

ΦΑΤΜΕ

"Αν ἡ χαρὰ σου εἶναι φθηνή τόσο, Φαιμέ μὲ λένε.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φαιμέ; Καὶ τώρα λέγε μου.

ΦΑΤΜΕ (ἐγερμένη)

Μπορῶ νὰ μάθω, ξένε,

πῶς βρέθηκες στὴν ἔρημο μονάχος τέτοιαν ὥρα;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἐγερμένος)

Κάνω ταξεῖδι μακρονὸ καὶ πάω χώρα σὲ χώρα
κ' ἡ σιρότα μου εἶν' ἀλαργινὴ κι' ἀτέλειωτος ὁ δρόμος.

ΦΑΤΜΕ

Κ' εἶν' ὁ σκοπός σου;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Δύσκολος, ἀρχόντισσά μου κι' ὁμως
μπορῶ περήφανα νὰ πῶ πῶς ἔχω κατορθώσει
νὰ φθάσω τὸ σκοπὸ μου.

ΦΑΤΜΕ

Ναί;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί, ναί. Τόσοι καὶ τόσοι
δοκίμασαν, προσπάθησαν κι' ἀπόμειναν στὴ μέση,
μὰ ἐγὼ δὲν εἶμαι ἀπ' τοὺς πολλούς, ἐγὼ . . .

ΦΑΤΜΕ (διακόπτουσα)

Πόσο μ' ἀρέσει
νὰ βλέπω ἀνθρώπους ποῦ μποροῦν νὰ φθάνουν στὸ σκοπὸ τους!
Ζαγγραμισμέν' ἢ θέλῃσι λάμπει στὸ πρόσωπό τους. —
"Αν σ' ἐρωτήσω, ξένε μου, καὶ τὸ σκοπὸ σου ἐκεῖνο;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θά σ' άπαντήσω πρώηνυμος: Έσπούδασα νά κρινώ.

ΦΑΤΜΕ

Είσαι καθής ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Δέ μ' έννοιουσες· εδρήκα χίλιους τρόπους
νά κρινώ, νά ψυχολογώ, νά νοιώθω τούς άνθρώπους.
Είμαι φιλόσοφος.

ΦΑΤΜΕ (με έκκληση)

"Α!...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί, και κ'άτι πωραπίνω
και μπαίνω μέσα στής καρδιάς κι' ώς τώ βυθώ τους φθίνω.
Όμως ζητώ τά δύσκολα κι' αυτό ποδχω σπουδάζει,
σχιζοντας πέλαγα βαθειά, βουνά, λαγκάδια, διάση,
είν' ή γυναίκα. Όπως εγώ, κανέναν δέν τήν ξέρει,
τή σπούδασα και τ'άγραφα.

(δεικνύει τώ βιβλίω)

ΦΑΤΜΕ

Σ' εκείνο τώ τεφτέρι ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί.

ΦΑΤΜΕ

Και θά μένουν μυστικά ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

"Όχι· θά τά τυπώσω,
όλοι νά τά διαβάσουνε κι' όλοι νά δοήνε πίσω
τήν ξέρω τή γυναίκα εγώ και μήτε τή φοβηθώμει
για νά φυλάγονται κι' αυτοί.

ΦΑΤΜΕ

Εδτυχισμένη παιμμα
πού βρήκα ένα φιλόσοφο! τ' αλλάθεντό σου στόμα
θά μου ξηγήση τ' είμ' εγώ και δέν τώ ξέρω άκόμει.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σένα είν' ό νοῦς σου διάφανος και τόν διαβάζουν όλοι.
Είσαι σαν τήν πρωτόπλαστη στοῦ Άδάμ τώ περιβόλι
πού ζούσε μέσα στους άνθούς, σιά δέντρα, σιά θεριά της
και πού δέν είχε πονηρίς, κ' ή μόνη πονηριά της
ήταν τώ μήλο ποδκόρη κ' έδωκε και στοῦ τ'άρι.

ΦΑΤΜΕ

Τώρα πού ξέρω τί είμ' εγώ...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διακόπτων)

Είσ' άνθος πού δέν ξέρει

μήτε γιατί μοσχοβολά μήτε γιατί έχει άνθόσει.
Είσ' ή άνήξερη ζωή κ' είσαι για τούτο ή φύσι
κ' ή φύσι είν' άπονήρευτη, κανέναν τήνε νοιώθει.

ΦΑΤΜΕ

Άλήθεια ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

"Ό,τ' είναι μέσα σου, χαρές, λαχτάρες, πόθοι,
βγαίνουν, όπως γεννήθηκαν, χωρίς νά τά δουλέψη
ό νοῦς μέσ' σι' άργαστήρι του και πριν προφθάσ' ή σκέψη
νά βάλη τώ φτιασίδι της.

(με έκφραση)

Γυναίκα τής ερήμου!...

"Ω! Πώς μ' εδφραίν' ή θρη σου! Θάδινα τή ζωή μου
σέ μιá γυναίκα σαν εσε πού αξίζει για χιλιάδες!

ΦΑΤΜΕ (κατ' ιδίαν)

Τόν έφερα στο δρόμο μου.

(στη σκιά)

Μπινάζ, φέρε κουρμάδες.

Νά δώσωμε στον ξένο μας. Άκούς ;

ΜΠΙΝΑΖ (έγειρομένη)

Μετά χαράς σου!

(φέρει ένα πιάτο γεμάτο κουρμάδες)

Νά, διάλεξε.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σ' εδχαριστώ

μά πρώτα στην κυρά σου.

(παίρνουν και τρώουν και οι δύο)

ΦΑΤΜΕ (στη σκιά)

Σύρε τή σιάμνα στο νερό
και γέμισέ την πάλι.

("Η Μπινάζ λαμβάνουσα τήν σιάμναν έξέρχεται)

ΦΑΤΜΕ

Τί λέγαμε ;

* ΣΠΟΥΔΗ *

* ΜΟΝΑΧΟΝ *

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί, λέγαμε τὸ πῶς δὲ βρῖσκει ἄλλη
τόσο σωστή κι' ἀληθινὴ γυναῖκα σὰν ἐσένα
ἄπραγη κι' ἀπονήρευτη.

ΦΑΤΜΕ

Τὰ λόγια σου σὰν ξένα
μοῦ φαίνονται· κι' ὅμως θαρῶ πῶς μ' ἀναφαν λυχνάρι,
πῶς μ' ἀνοῖξαν τὰ μάτια μου πρώτη φορά.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μανάρι

νὰν' ἢ στεγνὴ, κι' ἀνήξερη νὰ μείνης.

ΦΑΤΜΕ

Ναί, θὰ μείνω.

Μὰ πές μου ὡς τόσο τί ἔγραψες μέσ' στὸ τεφτέρι ἐκεῖνο ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Νόμους, κανόνες, συμβουλές. Ὅποιος ζητᾷ νὰ μάθῃ
τ' εἶν' ἢ γυναῖκες, κάθε μιά, και τί μπορεῖ νὰ πάθῃ,
τί βάσανα και τί καῦμούς, ἂν δίχως νὰ τῆς ξέρῃ
πέση μέσα στὰ δίχτυα των, ἄς πάρῃ τὸ τεφτέρι.
Ὅλες τῆς θύρες ἀνοῖξα,

(δεικνύων τὸ βιβλίον)

και νὰ τα τὰ κλειδιά μου.

ΦΑΤΜΕ

Φιλόσοφος! ... Πῶς ἤθελα νὰ δῶ τὴν καρδιά μου
σ' ἕνα φιλόσοφο! Ποιὸς νὰ μὴ τὴν πάρω πίσω.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (κλιμακίζων περιπαθῶς)

Ἀλήθεια ;

ΦΑΤΜΕ

Ναί, πῶς ἤθελα! ... Καὶ τώρα ἂν σοῦ ζητήσω
μὰ χάρι...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θάμαι πρόθυμος.

ΦΑΤΜΕ

Εἶπες τὴν καλωσύνη
νὰ μοῦ ἐξηγήσης τί εἰμ' ἐγὼ μ' ὄλη τὴ γνώσι ἐκείνη
ποῦ ἀπόχτησες σπουδάζοντας· μπορῶ νὰ μάθω ἀκόμη
τὸ τ' εἶναι ἢ ἄλλες; Τ' εἶν' αὐτὲς ἢ συμβουλές ἢ οἱ νόμοι
ποῦ ἔγραψες στὸ τεφτέρι σου;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θὰ τὸν διαβιάσω κι' ἄκου.

(ἀναγινώσκει)

«Γυναῖκα, δὲ μοῦ κρύβεσαι, μὴν προσπαθῆῃς τοῦ κάκου!
» τοῦ τοῦ σου τὸ λαβύρινθο ποῦ χίλια μονοπάτια
» μπλέκονται καὶ ξεμπλέκονται θαμπόνονιας τὰ μίτια,
» ἐγὼ τὸν ξεκαθάρισα καὶ δρόμους ἔχω ἀνοίξει.»

ΦΑΤΜΕ

* Ὠραῖα!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Εἴν' ἕνας πρόλογος ποῦχει σκοπὸ νὰ δείξῃ
πῶς τίποτα δὲν ἄφησα κρυφὸ μέσ' στὸ μυαλό τους.

ΦΑΤΜΕ

Τώρα τὸ νοιώθω: Οἱ νόμοι σου μοιάζουν μὲ τὸν πιλότου
ποῦ συμβουλεύουν πῶς καὶ ποῦ νὰ στρέφουν τὸ τιμὴν
μὴν πέσουν σὲ κακοτοπιές, σὲ ξέρες.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Κ' εἶναι οἱ μόνου.

Ξάστεροι τρέχουν καὶ κυλοῦν σὲν τοῦ νεροῦ τὸ ρέμμα.
ποῦ πέρνει τὸν κατήφορο. Κι' ἀρχίζω ἀπὸ τὸ ψέμμα.

(ἀναγινώσκει)

«Ἡ γαλανὴ τὸ ψέμμα της ἀλόγιστα τὸ λέει
» κι' ὅταν σὲ κἀνὴ νὰ πονῆς κι' αὐτὴ μαζὺ σου κλαίει.»

ΦΑΤΜΕ

* ὦ! Τὴν καυμένη!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὰ κι' αὐτὰ τὰ δάκρυα ποῦ χένει
εἴν' ἀπὸ μικροπονηριὰ κ' ὄχι ἀπὸ καλωσύνη.

(ἀναγινώσκει)

«Ἡ καστανή γιὰ ἀληθινὴ μονάχη της παινιέται,
» τὸ λέει τὸ ψέμμα τεχνικά, κι' ὅταν πιασιῇ, τ' ἀρνιέται.»

ΦΑΤΜΕ

Μὰ αὐτὴ εἶναι ψεύτρα δυὸ φορές.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Αὐτές, ἀντίθεμά τους,
ἔχουν μαγνήτη καὶ τραβοῦν τοὺς νεῖους.

ΦΑΤΜΕ

Κ' ἢ μαυρομιμίτες;

* ΠΙΝΑΚΟΝΗ ΤΗΣ ΣΥΣΤΗΣ

◇ Ο ΚΡΥΣΤΟΣ ΛΙΘΝ ◇

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (αναγνώσκων)

«Τῆς μυρομμάτας τὴν ψευτιά, πρὶν ἢ φωνῇ τῇ βγάλῃ,
»τὴ βλέπεις μέσ' τὰ μάτια της κι' ὄμως γελιόσαι πάλι.»

ΦΑΤΜΕ

Φαντάζομαι τί πονηρὴ κιὰ τί τεχνήρια θᾶναι!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τίποτε τὸ παράξενο. Τὰ μάτια της μεθᾶνε
καί, καθὼς ξέρεις, εὐκόλα γελᾷς τὸ μεθυσμένω.
»Ακου γιὰ τὴν ἀγάπη των.

ΦΑΤΜΕ (ἐγειρομένη)

»Α! ναί γι' αὐτὴν προσμένω.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἀναγνώσκων)

«Ἡ γαλανὴ σὸν ἀγαπᾷ πίσω ἀπ' τὸν ἄντρον τρέχει
»καὶ δὲ γυρνέει τίποτι καὶ δίνει ὅ,τι κι' ἂν ἔχη.»

ΦΑΤΜΕ

Μπᾶ; νὰ γυναῖκες μιά φορὰ!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὰ δύσκολα ἀγαποῦνε
μέσα στῆς χίλιες μίλις μιά, κ' ἐκεῖνη ἀκίμα ποῦνε;

(ἀναγνώσκων)

«Ἡ κασιανὴ σὸν ἔρωτα, ἀρχίζει μὲ παιγνίδι
»καὶ στήνοντας τὰ δάχτυλα της πιάνεται μέσοι ἢ ἴδιω.»

ΦΑΤΜΕ

Καλὰ νὰ πάθουν!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τί καλὰ; νᾶξερές μὲ τί τρόπο
γλουτροῦν μέσ' ἀπ' τὰ δάχτυλα των καὶ στήνον! Ἄλλα!

ΦΑΤΜΕ

τόσο τεχνήριες εἶν' αὐτές;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Αὐτές; εἶναι γεμίτες
καμώματα καὶ πονηριές, ὅλες.

ΦΑΤΜΕ

Κ' ἢ μυρομμάτες;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἀναγνώσκων)

«Ἡ μυρομμάτα ἂν ἀγαπᾷ νοιώθει φωτιὰ καὶ λάβα,
»μὰ τὴν ἀγάπη των ἀντρῶν τὴ θέλει πάντα σκλάβω.»

Πώπω!

ΦΑΤΜΕ

Ἐκεῖν' εἶναι καλλίτερη.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τί λές, Φατμέ μου; ἐκεῖνη
— ἀλλοίμονό του ὅποιος πιασιῇ — μοιάζει μὲ τὸ καρμὶ
ποῦ τρώει ὅ,τι τοῦ ρίξουνε κι' οὔτε ποτὲ χορταίνει,
κι' ὄμως ἐκεῖνο ἀπ' τὴ φωτιὰ τίποτα δὲν παθαίνει.

ΦΑΤΜΕ

Θὰ πῆ πῶς εἶναι ἀχόρταγες.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σὰν νᾶναι ἐκεῖνες μόνες.

ΦΑΤΜΕ

Χαρά στο!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ὡς πρὸς τὰ μάτια των δὲν εἶν' ἄλλοι κανόνες,
μᾶναι κανόνες γενικὸι κι' ὄπως τοὺς λέω: ἐν γένει
ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν περίστασι — ἂν ἦναι παντρεμμένη,
ἂν ἦναι χήρα, ἀνύπαντρη — σὲ τοῦτο τὸ τεφτέρι
εἶναι κανόνες μερικὸι κι' ὄπως τοὺς λέω: ἐν μέρει

ΦΑΤΜΕ

»Α! νὰ τοὺς διάβαζες κι' αὐτούς!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φτάνει νὰ τὸ ζητήσης.

ΦΑΤΜΕ

Ἐξοῦσα ὡς τώρα σκοτεινὰ κ' ἤρθες νὰ μὲ φωτίσης.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἀναγνώσκων)

«Ἄν εὖρης τὴ γυναῖκά σου
σὶδὸ σπῆτι σου μονάχη
»καὶ μὲ τὰ χάρδια σὲ δεχθῆ,
»κάποιον κρυμμένο θᾶχη.»

ΦΑΤΜΕ

Καὶ δὲ φοβᾶται;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Δυὸ φιλιὰ
ποῦ ἀξίζουνε γιὰ χίλια
κοιμίζουν κάθε λογισμὸ,
ναρκώνουν κάθε ζήλεια.

(ἀναγνώσκων)

* ΣΕΙΡΗΝ *

«Αν έχη ή γυναικοῦλά σου συχνούς πονοκεφάλους,
»θά πῆ πῶς συλλογίζεται μαζί μὲ σένα κι' ἄλλους.»

ΦΑΤΜΕ

Μ' ὄλο τὸν πονοκέφαλο ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τὸν ἔχει μέσ' στήν τσέπη,
τὸν βγάζει, ὅταν χροιάζεται, καὶ τὸν φορεῖ, ὅταν πρόπη.

(ἀναγινώσκει)

«Αν λέη πῶς κάποιο φίλο σου τὸν ἔχει στὸ στομάχι
»καὶ δὲν τότε χωνεύει πειά, κρυφὰ μαζί του θάχη.»

ΦΑΤΜΕ

Μὰ αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται! Τὰ μάτια των δεμένα
τᾶχουν· οἱ ἄντρες σας λοιπὸν ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ὅλοι, ἔξω ἀπὸ μένα.

(ἀναγινώσκει)

«Τὴν κόρη ὡς δώδεκα χρονῶν μπορείς νὰ τὴ γελάσης,
»ἀπὸ τὰ δώδεκα κ' ἔμπρὸς παπούτσια θὰ χαλάσης.
»Γρήγορα προβιβάζεται, περνᾷ ἀπὸ κάθε τάξι
»σπουδάζοντας τῆς ποιηριῆς ἴσα μὲ τὰ δεκάξη.»

ΦΑΤΜΕ

Ἄπ' τὰ δεκάξη κ' ὕστερα ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μιὰν ἀφορμὴν προσμένει.

Τὴν ξέρει πειὰ τὴν τέχνη της, ὅπως κ' ἡ παντρεμμένες,
κι' ἀπ' τὸ κατῶφλι τῆς ζωῆς ἔχει ἀποχτήσει πείρι.

ΦΑΤΜΕ

Ἄφεριμ! νὰ μὴ βασκαθῆ! — Πές μου καὶ γιὰ τὴ χήρα.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ἡ χήρες ἔχουν κᾶτι κ, ποῦ λές δὲ θὰ μπορέσης
ναῦρης κανόνα γενικὸ μὲ δίχως ἐξαιρέσεις·
ὅμως ἐγὼ στήν κρίσι μου δὲν κάνω οὔτ' ἓνα λάθος.

ΦΑΤΜΕ

Θὰ τῆς ἐσπούδισες καλά.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τῆς ξέρω κατὰ βᾶθος.

(ἀναγινώσκει)

«Ἄντρα καλὸ στὸ γάμο της ἂν εἶχε ἡ χήρα ἡ μαῦρη,
»ψάχει παντοῦ γυρεύοντας τὸν ὁμοιο του γιὰ ναῦρη.»

ΦΑΤΜΕ

Καὶ μὲ τὸ δίκιο της· θὰ πῆ πῶς τόσο τὸν θυμάται...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (διατάσσων)

ποῦ σκιάζεται, καὶ δὲν μπορεῖ μονάχη νὰ κοιμᾶται.

ΦΑΤΜΕ

Σωσιά!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἀναγινώσκων)

«Μ' ἂν ὅμως ἦτανε κακὸς ὁ μακαρίτης,
»γυρεύει ναῦρη ἔναν καλὸ γιὰ ἀποζημίωσί της.»

ΦΑΤΜΕ

Καὶ μὲ τὸ δίκιο της· ζητιὰ τὰ χρόνια ποῦχει χίσει.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Εἶχε μακρυνὰ σαρακοστή καὶ θέλει νὰ πασχάση.

(ἀναγινώσκει)

«Ἡ ζωντοχήρα ἡ λυγερή ἔχει διπλὴ τὴ χάρι,
»ἔχει τῆς χήρας τὴ φτωιὰ, τῆς κόρης τὸ καμάρι.
»Μὰ ὅσο παχαίνει μόνη της κ' ὅσο περνοῦν οἱ χρόνοι
»βρίσκει πῶς δὲν συμφέρει πειὰ νὰ πολυκαμαρώνη.»

ΦΑΤΜΕ

Τότε ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τὰ τότε εἶναι πολλὰ κ' εἶν' ἀπ' αὐτὰ γεμάτο,
γεμάτο τὸ τεφτέρι μου.

ΦΑΤΜΕ

Γιὰ κεῖνες ;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Πάρα κάτω

τὰ λέω καὶ τὰ φιλολογῶ ποῦ δὲ θὲ ναῦρης ἄκρη.
Ψάχνω τὰ λόγια, τῆς ματιές, τὸ γέλιο καὶ τὸ δάκρυ
τῶν γυναικῶν κάθε λογῆς· κ' ὁ κόσμος νὰ χαλάση
γυναῖκα δὲν θὲ νὰ βρεθῆ ποτε νὰ μὲ γελάση,
γιατὶ τῆς ξέρω ἀληθινά, τῆς ἔχω σπουδασμένα
καὶ τᾶγραφα κ' ἐδῶ κ' ἔμπρὸς δὲ θὰ γελοῦν κανένα,
κανένα.

ΦΑΤΜΕ

Ποιός τή χάρι σου! Νά μιὰ φορὰ κεφάλι,
νά νοῦς! Κ' ἐγὼ ἢ κακότυχη, ποῦ ἢ μοῖρα μ' ἔχει βάλει
νά ζῶ μὲ ἀνθρώπους ταπεινοῦς! Οὔτε μὲ νοιάθουν, οὔτε
κἀν ξέρουν πῶς νά μ' ἀγαποῦν. Ἄντρες, ἀκοῦτε, ἀκοῦτε
τί εἶν' ἢ γυναῖκες σας;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ναί, ναί. Κι' ὁμοῦς πῶς τῆς λυποῦμαι!

ΦΑΤΜΕ

Ἀδρές; Δὲν βλέπω τὸ γιατί.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Γιατί, μ' εἶπε κι' ἂν ποῦμε,
τὴν εὐτυχία τοῦ ἔρωτα
καίμι μὴ δὲν τήνε νοιάθει.

ΦΑΤΜΕ

Ἄχ! Πῶσο θὰ τὴν ἐννοιοῦθα!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φατμέ, αἱ δικοί σου πόθοι,
σοῦ τῶπα, βγαίνουν ἄδολοι,
γι' αὐτὸ εἶσαι εὐτυχισμένη.

ΦΑΤΜΕ

(κινῶσα τὴν κεφαλὴν μὲ θλίβον)

Εὐτυχισμένη! Τί θὰ πῆ!
Τέτοια εὐτυχία ἄς μένη.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Τί θές νά πῆς; Γιατί κουνεῖς μὲ πόνο τὸ κεφάλι;
Δὲν εἶσ' εὐτυχισμένη; Πῶς!

ΦΑΤΜΕ

Ὅχι. Δὲ λέω καὶ πάλι
πῶς ἔχω λόγους; μὰ συγὰ νοιάθω μιὰ κἀποια λύπη
σὰν κἀτι νά ποθῶ.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σὰν τί;

ΦΑΤΜΕ

Νά, κἀτι ποῦ μοῦ λείπει.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὴ δὲν ἀξίζει ὁ ἄντρας σου;

ΦΑΤΜΕ

Ὁμορφος ὄσο παίρνει
καὶ παλλημάρι καὶ καλὸς κί' εἶναι τοῦ πῶ μου φέρνει
κι' ὁμοῦς... ἄχ!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Δὲν τὸν ἀγαπᾷς;

ΦΑΤΜΕ (μὲ προσποιητὴν διαταγμὴν)

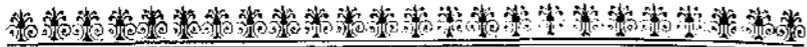
Τὸν ἀγαπῶ, πῶς ὄχι.

Μὰ μὲ δὲν τὴν ἀγάπη τοῦ, μὲ ὄλες τῆς χάρες πῶρχει
καὶ μὲ ὄλον εἶναι δὲν μπορῶ νά ζῶ ἀπὸ κέρον χάρα,
ἔχω κοιτὰ τοῦ πάντοτε μιὰ κάποια στενοχώρια,
κί' ἄγάπη μου, ποῦ τὴν κρατεῖ πιστεύω ἀδμήνη,
δὲν βρῖσκει φῶς νά περπατῆ κί' ἀγέρα ἢ ἀνασάτη.
Ἄχ!...

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὴν ἀναιστενεῖξής περὶ. Φατμέ, Φατμέ, σὲ νοιάθω!

δὲ σιῶπα πῶς ψυχολογῶ κάθε γυναῖκειο πόθο ;
Τὸ φῶς, ὁ ἀγέρας ποῦ ποθεῖς εἶναι τὸ πνεῦμα, ἢ γνῶσι,
ἢ εὐτυχία ποῦ ὁ Φαρόν δὲν ἔχει τὰ σοῦ δῶση.

ΦΑΤΜΕ

Ναί, τώρα ποῦ σ' ἐγνώρισα ξέρω τὸ τί μοῦ λείπει.
"Αχ! καὶ τὰ τῶχα! Μοῦ μιλεῖς κ' ἀκούω μὲ καρδιοχτύπι
τὰ λόγια σου λιγοφυγῶ ποῦ σὲ θεωρῶ ἀντικρῦ μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἐπιθυσιῶν)

Φατμέ! γυναῖκα ἀληθινή, γυναῖκα τῆς ἐρήμου,
καλόγνωμη, ἀπονήρευτη!... Τέτοια γυναῖκα, σιῶπα,
τέτοια γυναῖκα ὁ δύστηνος ἀνειρευόμενος!

ΦΑΤΜΕ (μὲ προσποιητὴν συγκίνησην)

Σιῶπα,
μὴ μοῦ πληγῶνῃς τὴν καρδιά!
Φοβοῦμαι τὸ Κοράνι
καὶ τρέμω καὶ τὸν ἄντρα μου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φατμέ, ποῦς ξέρει...

ΦΑΤΜΕ (δακρυότονα)

Φθάνει!

κἀνι μοῦ σφίγγει τὴν καρδιά σὺν σιδερένῳ χέρι.
Γιατί μοῦ τῆπες δὲλ' αὐτιά; Γιατί;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Φατμέ, ποῦς ξέρει,

ἂν ὁ Θεὸς ποῦ κυβερνᾷ τὴν εὐτυχία τοῦ κόσμου
δὲ σ' ἔφερε στὸ δρόμο μου;

ΦΑΤΜΕ

Μὰ ὁ δρόμος ὁ δικός μου
ἔχει ἓνα φράχτη ἀδιάβατο, φράχτη ἀπὸ κάθε μέρος,
δὲν εἶναι δρόμος ἀνοιχτός.

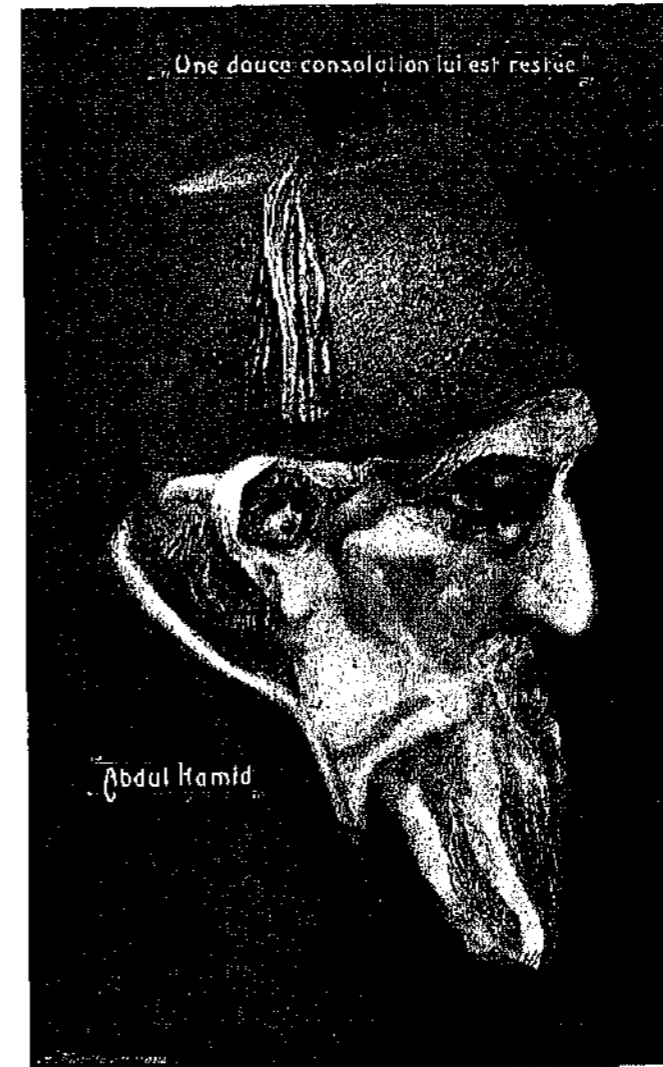
ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Θὰ τὸν ἀνοίξῃ ὁ ἔριος.

(γρονιᾶζει)

Φατμέ!...

[Ἀνοδεύει καλπισμὸς ἕπουν. Ἡ Φατμέ τιμωρᾶται καὶ ἐρχεται δραματικῶς
καὶ ἀτακουστοῦσα πρὸς τὸ βῆθος τῆς σκηνῆς]

ΦΑΤΜΕ (ἐπισπερόφουσα ἐν ταραχῇ)

Ἄλλάχ! χαθήκαμε!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (γονυπετής)

Τί τρέχει;

ΦΑΤΜΕ

Τ' ἄλλογό του!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (δριμυτόφρωνος)

Μονάχο;

ΦΑΤΜΕ

"Ερχετ' ὁ Φαρόυν! Τὸ νοιώθω ἀπ' τὸ γοργό του
τὸ παδοβολητό.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (περίτρομος)

Κ' ἐγώ; Νὰ φύγω;

ΦΑΤΜΕ

Ποῦ νὰ φύγῃς;
μόλις θὲ νάβγῃς, θὰ σὲ ᾄῃ. Πῶς τρέμω!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὴν ἀνοίγῃς.

ΦΑΤΜΕ

Στὸν ἄντρα μου;

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μ' ἂν μ' εἴρῃ ἐδῶ;

ΦΑΤΜΕ

Θὰ σύρῃ τὸ χαντζάρι
καὶ θὰ μᾶς σφάξῃ καὶ τοὺς δυὸ τὸν ξέρω τὸ ζηλιώρη,
δὲ θὰ πιστέψῃ τίποτα. Κρόνον!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Ποῦ; ...

ΦΑΤΜΕ (ἀνεύρονται πέραξ διὰ τὰ εἴρη κρυψάνια)

Στὴν κασσέλλα,
σ' ἐκείνη τὴν κασσέλλα ἐκεῖ.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Νὰ μὲ κλειδώσῃς.

ΦΑΤΜΕ (σύρονται αὐτὸν)

"Ελα,

ἔλα, μὴ χάνωμε καιρό! "Αν εἴρῃ ἐδῶ ἕναν ξένο,
ἄλλοιμονό μας καὶ στοὺς δυὸ.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Μὰ ποῦθε θ' ἀνασαίνω;

ΦΑΤΜΕ

Ἀπὸ τὴν κλειδονότρουπα κόλλῃς ἐκεῖ τὸ στόμι
κι' ἂν σπῆρῃ βῆχας, κράτα τον. "Ακουσες;

(τὸν κλειδώνει)

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (ἀπὸ τὴν κασσέλλα)

"Ἦρθε;

ΦΑΤΜΕ

Ἄκόμα.

(Γελά μὲ τὸ μαντήλι στοὸ στόμι διὰ νὰ μὴν ἀκούεται)
(κατ' ἴδιον)

Κάθῃς' ἐκεῖ, φιλόσοφε, κι' ἀσάλευτος καρτέρει
καὶ τῆς γυναῖκες σπούδαζε.

(πλησιάζει καὶ κύπτει πρὸς τὴν κασσέλλα)

Τὸ νοῦ σου στοὸ τερπτερο.

[ἀποσύρει τὸ κάθισμα, εἰς τὸ ὅποιον ἐκάθητο ὁ φιλόσοφος, καὶ ἔπειτα
παρτηθεὶ μετὰ προσοχῆς μήπως ἐπάσχει τι, τὸ ὅποιον νὰ προδίῃ
τὴν ἑλευσίαν του· βλέπει τὸν πύλον του καὶ τὸν κορβίει εἰς μίαν γω-
νίαν καλύπτουσι αὐτόν. Εἶτα ἔρχεται εἰς τὴν βάρθας τῆς οἰκῆς.]

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Εἰσέρχεται ὁ ΦΑΡΟΥΝ

ΦΑΡΟΥΝ

(ἀφίρονται τὸ ἄπλον του παρὰ τὴν θύραν)

Μ' ἐπρόσμενες;

ΦΑΤΜΕ

"Οχι. Γι' αὐτὸ κ' εἶν' ἡ χαρά μου ἐμένα
τόσο μεγάλη κι' ἄξαρηνη ποῦ τᾶχω σὰν χαμένα.

(παίρνει τὸ χέρι του καὶ τὸ βάζει στὴν καρδιά της)

"Ακου' ἡ καρδιά μου λαχταροῦ καὶ τρέμει σὰν τὸ ψάρι.

ΦΑΡΟΥΝ (ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας)

Φατμέ, χρυσὴ γυναῖκά μου, χαρά μου καὶ καμάρι!

(ἀναγκαλιζονται καὶ φιλοῦνται)

ΦΑΤΜΕ

Πῶς ἦρθες τόσο γρήγορα;

ΦΑΡΟΥΝ

Δὲν ἦρθα γιὰ νὰ μείνω

(δεικνύων πρὸς τὰ ἔξω τῆς οἰκῆς)

μ' ἔβγαλ' ὁ δρόμος πλαγινὰ πρὸς τὸ βουνάκι ἐκεῖνο
καὶ τὸ τσαντζήρι ἀντίκρουσα σκυμμένο στοὸ λιοπύρι
κ' ἦρθες στοὸ νοῦ μου.

ΦΑΤΜΕ

Μοναχά σάν βλέπης τὸ τσαντήρι
μὲ φέρνεις μέσ' στὸ νοῦ σου δού ;

ΦΑΡΟΥΝ

Καυιά !

ΦΑΤΜΕ

Δὲν εἶν' ἀλήθεια ;

"Ἐτα' εἶν' οἱ ἄντρες ἀγαποῦν μονάχ' ἀπὸ συνήθεια.

ΦΑΡΟΥΝ

Δὲν νοιώθεις τὴν ἀγάπη μου σάν κάθουσαι σιμά μου ;
Νάξερεις ποῦθεν ἔρχομαι ! Πῆρα τὸ φύσημά μου
πέρ' ἀπ' τὸ λόγγο τὸ βαθό.

ΦΑΤΜΕ

Τ' ἤθελες ἐκεῖ κάτω ;

ΦΑΡΟΥΝ

Ἐίχε διαβάσει τ' ἄτι μου καὶ πήγαινε τροχῶτο
νὰ πιῇ νερό στὴ ρεμματιά. Τὰ δέντρα ἐκεῖ εἶν' ἀνάγια
γιατ' εἶναι βράχοι δλόγγορα κ' ἔνα σωρὸ λιθάγια.
Σάφρω μὲ μιᾶς, ἀνάμεσα στὰ χαμοκλάδια ἐκεῖνα
ποῦ κρύβουνε τὴ ρεμματιά, προσβάλλει μὰ ἐλαφίνα,
καὶ γλημντρίζει τ' ἄτι μου.

ΦΑΤΜΕ (κυττώσα τὰς παλάμας)

Κοῦμα !

ΦΑΡΟΥΝ

Ναί. Φεύγει ἐκεῖνη

σάν τὸν ἀγέρας, κ' οὔτε κἂν τὸν ἴσοιο της ἀφίνει.
Ἐκεῖνη ἀγέρας, ἀστραπή τ' ἀφηνιασμένο μου ἄτι,
ἐμπρός ἐκεῖνη, πλοῦ ἐγώ. Περνᾷ τὸ μονοπάτι,
μπαίνει στὸ λόγγο.

ΦΑΤΜΕ (ἀνεπομόνοσε)

Τὸ λοιπὸν ;

ΦΑΡΟΥΝ

Γιὰ μὰ στιγμή τὴ χάνω,

στέκω, κυττάζω, τὴ θωροῦ γερτὴ σὰ χόρτ' ἀπάνω,
λαχανιασμένη. Μονομιᾶς σηκώνω τὸ τουφέκι,
μὰ ἀσάλευτο τὸ χέρι μου, μαρμαρωμένο στέκει.

ΦΑΤΜΕ

Γιατί;

ΦΑΡΟΥΝ

Μιά σκέψη αλλόκοτη μέσα στο νοῦ μου ἐστράφη,
δὲν ξέρω πῶς θυμῆθηκα τὸ ταῖρι της τὸ λάφι
ποῦ μοναχὸ τὴν καρτερεῖ.

ΦΑΤΜΕ (γελάσασ)

Τί λές! μὰ αὐτὸ εἶναι τρέλλα.

Φτωχὲ Φαροῦν!

ΦΑΡΟΥΝ

Μοῦ φάνηκε — γέλα, εἶσο θέλεις γέλα —
πῶς ἦσαν ἢ ἐλαφίνα ἐσὺ σὰ χόρτα ἀλαφιασμένη
κ' ἤμουν ἐγὼ τὸ λάφι της ποῦ ἔρμο τὴν προσμένει.

ΦΑΤΜΕ

Καί;

ΦΑΡΟΥΝ

Στηρουριάζω τ' ἄτι μου κ' ἀφίτω κάμπους πίσω
καὶ διασκελίζω ρεμματιὰς κ' ἤρθε νὰ σὲ φιλήσω.

(ἐναγκαλιζονται καὶ πάλιν)

Ἐσὺ μονάχη, τί ἔκανες;

ΦΑΤΜΕ

Ἐγὼ; Δὲν ἤμουν μόνη.

(ὁ Φαροῦν ἀπισθοχωρεῖ καὶ τὴν ἀπειθεῖ. Μετὰ τινας στιγμὰς αἰγῆς)

ΦΑΡΟΥΝ

Δὲν ἦσαν μόνη, εἶπες, Φατιμέ;

ΦΑΤΜΕ (γελάσασ)

Γιὰ κῆτι πῶς θυμῶνει!

Σ' ἐρώτησα ποτέ μου ἐγὼ, στοὺς κάμπους διὰν τρέχης,
ἂν ἦσαι μόνος σου;

ΦΑΡΟΥΝ (ἀννοήτως)

Φατιμέ, κρυφὰ ἀπὸ μέναν' ἔχεις;

ΦΑΤΜΕ

Κρυφὰ; Δὲ θὰ σοῦ τῶλεγα. Εἶχα γιὰ συντροφιά μου
κάποιον ποῦ τὸν ἐμίγεψαν ἢ χάρι κ' ἢ ὠμορφιά μου.

ΦΑΡΟΥΝ (ἀγγίξασ)

Φατιμέ! ...

ΦΑΤΜΕ

Μοῦ τῶπε ξάστερα.

ΦΑΡΟΥΝ

Φατιμέ, μοῦ χωρατεύεις,
παίζεις μὲ τὴν ἀγάπη μου.

ΦΑΤΜΕ

Καὶ μὴ δὲν τὸ πιστεύεις
πῶς ἔχω χάρι κ' ὠμορφιά;

ΦΑΡΟΥΝ

Καμμιά ἄλλη σὰν ἐσένα.
Πές μου πῶς δὲν ἐτόλμησαν μάτια καὶ χεῖλη ξένα
αὐτὰ νὰ σὲ κοιτάξουνε κ' ἐκεῖνα νὰ σ' τὸ ποῦνε.

ΦΑΤΜΕ

Τὸ φέμμα πῶς νὰ σοῦ τὸ πῶ; Μοῦ τῶπε κάποιος ποῦνε...
φιλόσοφος ποῦ σπούδασε καὶ ξέρει κατὰ βᾶθος
καὶ κατὰ πλάτος καὶ χωρὶς νὰ κἀνη οὔτ' ἓνα λάθος
τ' εἶν' ἢ γυναῖκες.

[μικρὰ αἰγὴ, καθ' ἣν ὁ Φαροῦν τὴν κοιτάζει ἀννοήτως]

Μοῦλεγε γονατιστὸς ἐμπρὸς μου...

ΦΑΡΟΥΝ (ἀγγίξασ, διακόπτων)

Γονατιστὸς;

ΦΑΤΜΕ (συνεχίζουσα)

πῶς ὁ Θεὸς, ποῦ κυβερνεῖ τοῦ κόσμου
τὴν εὐτυχία...

ΦΑΡΟΥΝ (διακόπτων ἀγριώτερος)

Γονατιστὸς;

ΦΑΤΜΕ (συνεχίζουσα)

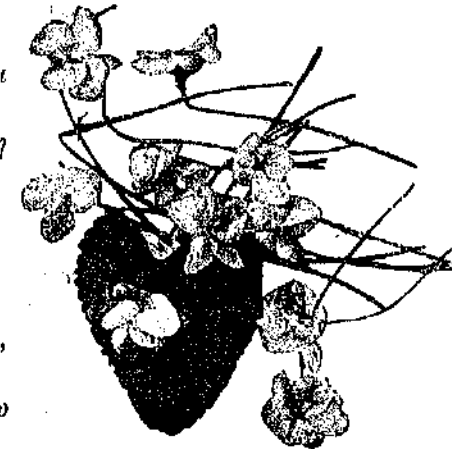
ἐκεῖνος μὲ ἔχει βάλει
στὸ δρόμο του πῶς μὲ ἀγαπᾷ
καὶ πῶς δὲ βροῖακετ' ἄλλη
ποῦ ἀξίζει τὴν ἀγάπη του.

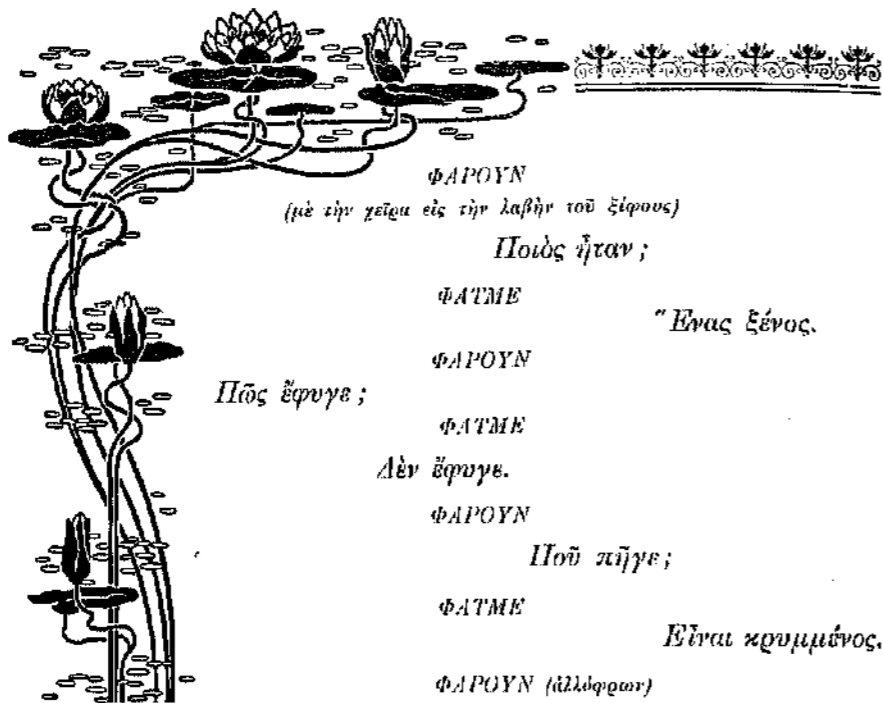
ΦΑΡΟΥΝ

Καὶ σὺ;

ΦΑΤΜΕ

Πρὶν ἀπαντήσω,
πρὶν κἀν προφθάσω νὰ τοῦ πῶ
νὰ ξαναπάρη πίσω
τὸ λόγια του, μᾶς πρόφθασε.

ΦΑΡΟΥΝ
(μὲ τὴν χεῖρα εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους)

Ποῖός ἦταν;

ΦΑΤΜΕ
"Ένας ξένος.

Πῶς ἔφυγε;

ΦΑΡΟΥΝ

ΦΑΤΜΕ

Δὲν ἔφυγε.

ΦΑΡΟΥΝ

Ποῦ πῆγε;

ΦΑΤΜΕ

Εἶναι κρυμμένος.

ΦΑΡΟΥΝ (ἀλλόφρων)

Κρυμμένος; Λέγε μου, προτοῦ μὲ συνεπιῶ' ἢ τρέλλα,
ποῦνε κρυμμένος;

(Ἡ Φαίμη αἰσιῶς)

Δὲν ἀκοῦς;

ΦΑΤΜΕ

Σ' ἐκέλευε τὴν κασσέλλα.

ΦΑΡΟΥΝ

Δόσε μου ἀμέσως τὸ κλειδί...
νά ξαναγονατίση!

ΦΑΤΜΕ

(μὲ πονηρὸν ἔφος δίδουσα τὸ κλειδί)

Νά.

(ἐντόνος)

Γιάντες!

ΦΑΡΟΥΝ (κατάκληκτος)

"Α!... Μ' ἐγέλασες!

Τῆς εἶχα λησμονήσει.

ΦΑΤΜΕ (γελῶσα)

Ἐπὶ ἢ γυναῖκες πάντοτε

γελοῦν τὰ παλληκάρια.

Δόσε μου τὸ μορτζάνι σου

μὲ τὰ μαργαριτάρια,

* ΜΑΤΙΑ 'ΣΤΑ ΜΑΤΙΑ *

* ΑΚΙΣ ΚΑΙ ΓΑΛΑΤΕΙΑ *

κι' άλλη φορά να μὴν ξεχνᾶς κι' οὔτε νὰ κἀννης ζήλειες
στη γυναικοῦλα σου, ποτέ!

ΦΑΡΟΥΝ (ἐξέχων τὸ γιορτάνι)

Χαλάλι σου, ναί, χίλιες,
χίλιες φορές χαλάλι σου! Θὰ τὸ φορέσης; Ἔλα.
(τῆς τὸ φορεῖ)

Κ' ἄς λείπη τέτοιο γέλασμα. Πῆγε νὰ μωρῶδη τρέλλα
μὲ τὸ παιγνίδι ποῦπαιξες.

ΦΑΤΜΕ

Δὲ θὰ τὸ ξαναπαιξῶ,

συμπάθησέ με.

ΦΑΡΟΥΝ

Σ' ἀγαπῶ, κ' ἔξω ἀπὸ σένα κ' ἔξω
κι' ἀπ' τὴν ἀγάπη σου, ζωὴ γιὰ μένα δὲν εἶν' ἄλλη.
Πῶς ἄναρα! μ' ἀνέβηκε τὸ αἷμα στὸ κεφάλι.

(λαμβάνει τὸ ὄπλον του)

ΦΑΤΜΕ

Φεύγεις, ἀγάπη μου; Ποῦ πᾶς;

ΦΑΡΟΥΝ

Θὰ πάω νὰ πάρω ἄερα.

ΦΑΤΜΕ

Θ' ἀργήσης;

ΦΑΡΟΥΝ

Ὅχι γρήγορα θὲ νᾶρθω.

(ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

[Ἡ Φατμὲ τὸν συνοδεύει μέχρι τῆς θύρας· βοσκὸν κραιπνέφει,
παίρνει τὸν πῖλον τοῦ Φιλοσόφου καὶ κατόπιν ξεκλειδιάζει τὴν καισοῦλλαν.
Ὁ Φιλόσοφος ἐξέρχεται.]

ΦΑΤΜΕ

(ἐγγειρίζουσα τὸν πῖλον καὶ ἐκηρηγυμένη εἰς γέλωτα)

Καλησπέρου!

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ (προσφερόντων τὸ τεπίδι)

Πάρ' το.

ΦΑΤΜΕ

Δὲ μοῦ χρειάζεται καθόλου.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Οὔτε κ' ἐμένα.

ΦΑΤΜΕ

Πῶς! Κράτησέ το καὶ κοντὰ σ' αὐτὰ πούχεις γραμμένα
γράψε καὶ γιὰ τῆς ἄπραγες.

(Εἰς τὴν σκιάβαν, ἣ ὁποία τὴν σιγμὴν αὐτὴν εἰσέρχεται μὲ τὴν στάμναν)

Μπινάζ, δόσε σιτὸν ξένο

λίγο νερό.

ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Σ' εὐχαριστῶ, δὲ θέλω θὰ πηγαίνω.

[Ὁ φιλόσοφος ἐξέρχεται ἐνῶ ἡ Φατμὲ ξεσπᾷ εἰς γέλωτα]

— Α θ λ α λ α —

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΟΛΕΜΗΣ

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ

* ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ *

Σ' ἐγέννησ' ἡ ἀμορφιά σὲν οὐρανό,
Καὶ πῆρες ἀπ' τὰ πλήθη τῶν ἀστέρων
Ὅλοκληρο ἓνα κόσμο φωτεινό·
Πῆρες τὴ φλόγ' ἀπὸ τὸν κεραυνό
Καὶ τ' ἀπειρο ἀπ' τὰ βῆθη τῶν αἰθέρων.

✠

Αἰώνιο θρόνο σουστησ' ἡ χαρὰ
Ἐπὶ μαγικὸ βασιλεῖο τῶν ὀνείρων,
Ἐκεῖ ποῦ ὁ μαῦρος χρόνος δὲν περᾷ,
Ἐπὶ τὸν κόσμο ποῦ πετᾷε μὲ τὰ φτερά
Τῶν ἤχων, τῶν χρωμάτων καὶ τῶν μύρων.

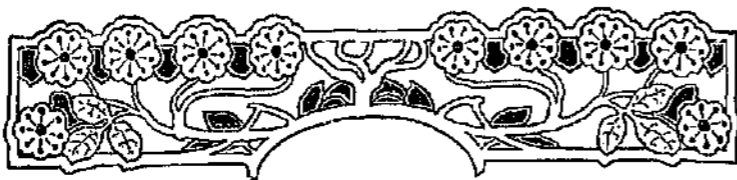
✠

Μὲ διάφανα φτεράκια γαλανὰ
Περνᾷς ἀπὸ τὴ γῆ ὅσα διαβατάρης,
Κι' ὁποια ψυχὴ πληγώσουσε τ' ἀχνὰ
Κερᾷκια Σου, ἂν δὲ μάθῃ νὰ ξεχνᾷ,
Μὲς ὁσάμορφο βασιλεῖό Σου θὰ πάρης.
(Λευκὰς)

Α. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ

* ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ *

Ἐρασπινοὶ φίλοι,

Ν, κάθε ἀναγέννησις προξενῆ εὐφροσύνην στήν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἀναγέννησις τῆς «Ποικίλης Στοᾶς» ἐπροξένησε μεγάλην ἀπόλαυσιν στήν Ἰδικήν μου, γιατί ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας εἶχα συνηθίσει νὰ ξεριλλίζω κάθε χρόνο μὲ πολλήν τέρψιν τοὺς ἐνιαυσίους τόμους τῆς. Καὶ τοῦτο, γιατί ἡ «Ποικίλη Στοᾶ» ἔγινεν ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἓνα πρόσφορον μέσον ἐξυπηρετήσεως τῶν Ἑλληνικῶν γραμμιάτων, ἕως ἔτου ἐπὶ τέλους κατήντησεν ἓνας γνώμων τῆς ἐξελλξεως τοῦ συγχρόνου ἑλληνικοῦ πνεύματος.

✱ ΑΝΔΡΕΑΣ Π. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ✱

Μετὰ μίαν διακοπήν τῆς ἀξιολόγου αὐτῆς πνευματικῆς πινακοθήκης οἱ λάτρεις τοῦ Καλοῦ καὶ τοῦ

Ὁραίου εἶδαν νὰ συνεχισθῆ ἡ ἐκδοσίς τῆς ὑπὸ τὸν ἀντάξιον αὐτῆς τίτλον «Σύγχρονος καλλιτεχνικῆ καὶ φιλολογικῆ Στοᾶς». Καί, καθὼς ἔπρεπεν, ὅλοι οἱ τὰ γράμματα καλλιεργοῦντες ἔσπευσαν νὰ προσφέρουν τὸν πνευματικὸν ὀβολὸν των, γιὰ νὰ τονώσουν τὴν πάντοτε νεάζουσαν δυνάμιν τῆς, καὶ γιὰ νὰ ἀποδείξουν ὅτι, μαλονότι καὶ στήν ποιητικὴν ἄλλοτε Ἑλλάδα ἤρχισε νὰ στήνῃ τὸν ἀξέστον καὶ εἰδεχθῆ θρόνον τῆς ἢ ταπεινοῦσα τὸ φρόνημα Ὑλοφροσύνη, τὸ πνεῦμα, τοῦ ὁποίου ἴερεῖαι ἀγρυπνοὶ καὶ πισταὶ ὑπῆρξαν αἱ Μοῦσαι, δὲν ἐννοεῖ νὰ ὑποκύψῃ, ἀλλά, τὸ ἐναντίον, ἀγωνίζεται νὰ περισώσει, ἔστω καὶ ἐλάχιστον μέρος τῆς αἴγλης ποῦ

✱ Η ΠΕΘΑΜΕΝΗ ✱

Ἐ νύχτι, μίσην μίγισσι,
Σὲ πῆρε μέσ' στήν ἀγκαλιά τῆς
Καὶ ὁ ἔγωγε βυθίσασα
Κ' ἀκριβοθώρητη κερὰ τῆς.

Καὶ τὸ σκοτάδι φορεσιά
Μ' ἴδεν τὰ ὄρη τῶν σοῦ βιζέσι
Καὶ μὲ τὸ φῶς τοῦ φεγγαροῦ
Νοσοῦλος πέπλα σοῦ ταυριάζει.

Κ' αἱ δὲν μαζίν κ' ἄρα μαζίν
Σὲ περιγιάλι καὶ σὲ κἄστρα
Ἀπλόνασθε ἔγωγε σάβανο
Μὲ τὸ φεγγάρι καὶ μὲ τῆστρο.

ΑΝΘΙΜΟΣ ΛΕΥΚΑΤΑΣ

ἐλάμπρυνε καὶ ἐδόξασε τὸν ἀρχαῖον ἑλληνικὸν κόσμον καὶ ἐφώτισε καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ φωτίζῃ τοὺς λαοὺς ἐκείνους ποῦ σήμερον μᾶς δίδουν τὸ ἐπιστημονικὸν φῶς.

Καὶ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς μὲ Ἡράκλειον ἀκμὴν ἀναγεννωμένης «Ποικίλης Στοᾶς» μοῦ ἐκάματε τὴν τιμὴν νὰ μοῦ ζητήσετε τὸν πνευματικὸν ἔρανό μου, μοῦ ἐζητήσατε δηλαδὴ νὰ γράψω κάτι γιὰ τὸν τόμον ποῦ θὰ ἴδῃ τὸ φῶς τὴν 17^ν τοῦ ἐρχομένου ἔτους, καὶ Σᾶς τὸ ὑπεσχέθην.

Ὅταν ὅμως ἀπεπειράθην νὰ ἐκτελέσω τὴν ὑπόσχεσίν μου, ἐσκέφθηκα ὅτι γιὰ νὰ γράψω κάτι πρωτότυπον ἔπρεπεν αὐτὸ νὰ μὴ στερηθῆται, πρὸ παντός, τῆς πρωτοτυπίας. Ἔβλεπε ὅμως εὐκόλον αὐτὸ γιὰ ἓνα ταπεινὸν πνεῦμα σὰν τὸ Ἰδικόν μου, καὶ τὸ ὁποῖον ζῆ εἰς ἓνα περιβάλλον τόσο στείρον, ὅσον εἶνε τὸ σύγχρονον Ἑλληνικόν;

Ἐδίστασα λοιπὸν νὰ προβῶ. Καὶ μέσ' στὸν δισταγμὸν ποῦ μὲ κατέλαβεν, ἐσκέφθηκα δι, ἀφοῦ οὔτε τὰ μεγαλοεργήματα τῶν σοφῶν τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ αὐτῶν ἀκόμη ποῦ ἐλάμπρυναν τὴν κλασικὴν περίοδον τῆς Ἑλλάδος, ὡς διατείνονται πολλοὶ σοφοί, δὲν εἶνε πρωτότυπα, τί ἀξίαν ἔχουν τὰ διήθεν πρωτοτύπως γραφόμενα ἀπὸ τοὺς σημερινούς Ἑλληνας, καὶ ποῖαν ἀξίαν θὰ εἶχεν ἐκεῖνο ποῦ θὰ ἐπεχείρουν νὰ γράψω πρωτοτύπως ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος στὰ γράμματα;

Καὶ ἔτσι ἀπεφάσισα κατὰ προτίμησιν, νὰ Σᾶς ἀποδείξω αὐτὸ ποῦ εἶπα παραπάνω. Ὅτι δηλαδὴ κάθε σκέψις ποῦ διευπλώθη ἀπὸ τὰ μεγάλα πνεύματα, καὶ αὐτὰ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἀν δὲν ὑπῆρξεν ἀπλῆ ἀντιγραφὴ, ἀναμυθιόλως ὅμως ἢ ἔμπνευσις προήρχετο ἀπὸ τὴν Ἰνδιαν, ἢ ὁποῖα γιὰ ὄλους τοὺς συγχρόνους σοφοὺς θεωρεῖται ὡς ἡ ἔμπνευστρια τῶν ἀρχαίων λαῶν.

Οἱ ἐξερευνηταὶ τῆς Ἰνδικῆς σοφίας συμφωνοῦν, ἀνευ ἐξαιρέσεως, ὅτι ὅλοι οἱ λαοὶ συνδέονται ἀδιάρρηκτα μὲ τὴν Ἰνδιαν καὶ διὰ τῆς

* CHAPLIN * ✱ ΑΙ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΙ ✱

γλώσσας των, και δια τῶν ἡθῶν των, και δια τῆς φιλολογίας των, και δια τῶν θρησκευτικῶν των ἀναμνήσεων. "Ολοὶ εἰξεύρομεν σήμερον οὐτε μία ἑλληνικὴ ἢ λατινικὴ ἐκφρασις δὲν ὑπάρχει ποῦ νὰ μὴν προέρχεται ἀπὸ τὴν σανσκριτικὴν ἕνας δὲ ἀπὸ τοὺς σοφοὺς ἐξερευνητὰς τῶν Ἰνδικῶν γραμμῶν, τῶν θρησκευμῶν και τῶν θρησκευτικο - κοινωνικῶν παραδόσεων ἐν Ἰνδία, ὁ πολὺς Λουδοβίκος Ζακολλιά, ἀποφαινεται, χωρὶς κανένα δισταγμὸν, ὅτι ὁ Ὅμηρος δὲν εἶνε παρὰ ἡ ἀπήχσις τοῦ Ραμαϊάνα· ὅτι ἡ ἑλληνικὴ τραγωδία ἀντέγραψε τὴν Ἰνδικὴν τραγωδίαν, καθὼς ὁ Ρωμῆος και ὁ Κορνήλιος ἀντέγραψαν τὸν Αἰσχύλον και τὸν Σοφοκλῆ· ὅτι τὸ μυθολογικὸν πλῆθος τῆς ἀρχαιότητος κατάγεται ἀπὸ τὸ βραχμανικὸν πλῆθος, και ὅτι τὸ βιβλίον τοῦ νόμου τοῦ Μανου παρήγαγε τὸ τοῦ Μανῆς ἐν Αἰγύπτῳ και τὸ τοῦ Μίνως ἐν Ἑλλάδι.

Μελετῶντες τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἔξαφρα και σχεδὸν χωρὶς καταγωγὴν μᾶς ἐμφανίζεται εἰς ὅλην τὴν καλλιτεχνικὴν, τὴν φιλοσοφικὴν, τὴν ἐπιστημονικὴν και φιλολογικὴν λαμπρότητα του, εἰς κανενὸς δὲν ἦλθε τὸν νοῦν, ὅτι αὐτὸ ἦτο προῖον πνευματικῆς ἐργασίας πενήντα ἕως ἑξήντα αἰῶνων τοῦλάχιστον και ἀπειραρίθμων ἀνθρωπίνων γενεῶν. Κανείς, ἕως πρὸ ὀλίγου, δὲν ἐφανταζέτο ὅτι πίσω ἀπὸ τὸν Ὅμηρον, τὸν Ἡρόδοτον, τὸν Σωκράτην, τὸν Πλάτωνα, τὸν Αἰσχύλον, τὸν Θουκυδίδη, τὸν Πρωταγόρα, τὸν Ἀναξαγόρα, τὸν Σοφοκλῆ, τὸν Εὐριπίδην, τὸν Ἀριστοφάνην, τὸν Κρατῖνον, τὴν Σαπφά, τὸν Ὀρφέα, τὸν Φειδίαν, τὸν Ἀπελλῆ, τὸν Καλλικράτη, τὸν Ζεῦξίδα, τὸν Εὐκλείδη, τὸν Ἀρχιμήδη, τὸν Ἰπποκράτην, και ὅλην τὴν ἄλλην πλειάδα τῶν μεγάλων ἑλληνικῶν πνευμάτων, ὑπῆρχον δεκατέσσαρες ἕως δεκαπέντε χιλιάδες χρόνοι τῆς Ἰνδικῆς ἐποχῆς και τοῦ ἀνατολικοῦ πολιτισμοῦ, και ὅτι ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα προήρχετο ἀπὸ τὴν σανσκριτικὴν!

Και ἐν τούτοις αὐτὸ εἶνε σήμερον παραδεδομένον ἀπὸ ὅλους, καθὼς εἶπα ἀνωτέρω, τοὺς σοφοὺς, γιατί τὰ πορίσματα τῶν μελετῶν τῆς Ἰνδικῆς θρησκευτικῆς βασίλειος ἐπὶ ἀναμφισβητήτων χρονολογιῶν, και γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ὁ σοφὸς Halled λέγει, ὅτι ὀλίγοι λαοὶ ἔχουν αὐθεντικώτερα και σοβαρώτερα χρονικά ἀπὸ τοὺς Ἰνδοὺς.

Ἄπλοῦν τεμήριον, πρὸς ἀπόδειξιν τῆς βεβαιώσεως ταύτης τῶν Ἀνατολιστῶν, παρέχω ἐν μεταφράσει ἐκ τῆς Γαλλικῆς, σὴν ὁποῖαν μετεφράσθη ἐκ τοῦ σανσκριτικοῦ ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ζακολλιά, τὸν ἀκόλουθον ὕμνον τὸν περιλαμβανόμενον σὴν συλλογὴν τῶν ὕμνων τοῦ Νικαίρα.

Τὸ τεμάχιον αὐτὸ, μιᾶς ποιήσεως μισοθρησκευτικῆς και μισοβελήλου, προωρισμένον νὰ ὑμνήσῃ τὸν ἕρωτα, κατὰ τὸν μεταφραστὴν του, φαίνεται ὅτι ἐχρησίμευσεν ὡς τύπος τῶν ὕμνων τῆς ἀρχαιότητος.

Κατ' αὐτὸν ὁ βουδδιστῆς ποιητῆς Βίνα - Σάνα - Γιατι τὸ παρέφρασε σὴν φῶδὴν του πρὸς τὸν Σρί, ὁ Ζωροάστρης τὸ ἀπεμμήθη στὸν ὕμνον τοῦ Ὑρανὸ και ἀναμφιβόλως ὁ Σολομὸν ἠκολούθησε τὴν κατ' ἀπομίμησιν ποιητικὴν αὐτὴν κίνησιν, ὅταν, γιὰ νὰ δώσῃ στὸν λαὸν του ἕνα ἄσμα τοῦ ἔρωτος, συνέθεσε τὸ ἄσμα τῶν Ἀσμάτων.

Ὁ ὕμνος αὐτὸς ἀνήκει σὴν πατριαρχικὴν ἐποχὴν, βεβαίως δ' εἶνε ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα ἔρρημα τεμάχια, τὰ ὁποῖα συνέθεσεν ὁ ἄγνωστος ποιητῆς, ὅστις ἀνεκάλυψε τὴν τέχνην νὰ ρυθμίσῃ τὴν σκέψιν του, και ἀποτελεῖ, ἡ παράδοξος αὐτὴ ποιησις, μίαν θαυμασίαν μορφήν τοῦ παγκοσμίου ἔρωτος, ἡ ὁποῖα ἀνέρχεται σὴν πρώτην ἡλικίαν τῆς ἀνθρωπότητος. Καθὼς δὲ βεβαιοῦν οἱ Ἀνατολισταί, και σήμερον ἀκόμη ψάλλουν τὸν ὕμνον αὐτὸν οἱ Ἰνδοὶ ραψωδοὶ κατὰ τὰς τελετὰς τοῦ γάμου τῶν ἀνωτέρων Ἰνδικῶν τάξεων.

Κατόπιν ἀπὸ τὸν γεμίτον ἀπὸ πάθος αὐτὸν ὕμνον παρέχω, γιὰ τὸν αὐτὸν ὡς εἶπα ἀνωτέρω λόγον, ἐν μεταφράσει ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ τὸ ἀκόλουθον βουκολικὸν τοῦ Ἰνδοῦ ποιητοῦ Βιράντι - Σνάτα, τοῦ ὁποῦ αἱ σκέψεις και ἡ ποιητικὴ μορφή ὑπενθυμίζουν τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν πνεῦμα.

Και τὸ ποιητικὸν αὐτὸ τεμάχιον μετέφρασεν ἐκ τοῦ σανσκριτικοῦ ὁ σοφὸς Ἀνατολιστῆς Λουδοβίκος Ζακολλιά, ὁ ὁποῖος, καθὼς λέγει, τὸ ἀνεῦρε σὴν Πραασάδα, ἡ ὁποῖα εἶνε ἡ συλλογὴ ὄλων τῶν θρησκευτικῶν και ποιητικῶν παραδόσεων τῆς πατριαρχικῆς ἐποχῆς. Καί, ὡς αὐτὸς διατείνεται, ἐκεῖ εἶχε τὴν θέσιν του, γιατί κανείς δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀμφιβάλλῃ πλέον, ὅτι ἡ ἀρχὴ τῆς εἰδωλλιακῆς και βουκολικῆς ποιήσεως, καθὼς και ἡ τοῦ μύθου ἀνεφάνησαν τὸ πρῶτον κατὰ τὴν πατριαρχικὴν ἐποχὴν· ἄλλως τε αὐτὸ τὸ ἀνομολογοῦν και αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι, βεβαιοῦντες ὅτι και τὰ δύο τὰ ἐδανεῖσθησαν ἀπὸ τοὺς Συρίους, δηλαδὴ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν.

Φυσικὰ δὲ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς ποιήσεως προσαρμόζεται μόνον σὴν πατριαρχικὴν ἐποχὴν, κατὰ τὴν ὁποῖαν ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου ἐξῆθεν ἀνάμεσα στοὺς ἀγροὺς και τὰ ποιμνία, και ἡ ὁποῖα ζωὴ περιγράφεται σὴν ἀπλοῖα αὐτὰ ἄσματα τῶν πρώτων ἡλικιῶν, ἐνῶ δὲν φαίνονται διόλου καλὰ τοπο-

θετημένα στο στόμα του Θεοκρίτου, του Βιργιλίου, του Ρουσάρ και του Χενιέρου τα ειδύλλια και τα βουκολικά ποιήματα, γιατί στην εποχή των η βουκολική και ποιμενική ζωή είχε σχεδόν έντελως εκλείψει.

Και ο μύθος δέν είνε, καθώς είπα παραπάνω, παρά μιὰ άπλή άντιγραφή. Γιατί κατά τους έξερευνητάς της Ίνδικής φιλοσοφίας και φιλολογίας, ο Λαφονταίν άντέγραψε τόν Φαΐδρον, ο Φαΐδρος άντέγραψε τόν Μπαμπριά, ο Μπαμπριά άντέγραψε τόν Αΐσωπον, ο Αΐσωπος άντέγραψε τόν της βασιλικής εποχής Ίνδον μυθογράφον Πιλπαί, ο Πιλπαί άντέγραψε τόν της βραχμανικής εποχής Ραμπαμινάγερ και ο Ραμπαμινάγερ άντέγραψε τόν της πατριαρχικής εποχής Καζυάππα. Προς άπόδειξιν δέ αυτού παρέχω τους δύο άκολουθούς μύθους του Καζυάππα, οι όποιοι άποτελοϋν ένα από τα πιο άρχαία φιλολογικά μνημεία της ιστορίας της ανθρωπότητας, και οι όποιοι μάς μανθάνουν πως μιὰ άπλή άλληγορία, την όποιαν άλληλοδιαδόχως άπεμμήθησαν βλοι οι μυθογράφοι μέχρι του Λαφονταίν, έφθασε μέχρις ήμών.

Κατά τα Ίνδικά χρονικά, ο Καζυάππα, ο πατήρ του Μύθου, έζησε δώδεκα χιλιάδας χρόνους π. Χ. Ήτο δέ αυτός ένας βαναποράσθα, δηλαδή ένας άναχωρητής της δευτέρας τάξεως, ο όποιος έγκατέλειπε τους άλλους έρημίτας για να διαγάγη την μονήρη ζωήν του άφωσιωμένου άσκητού, ως πολύ βραδύτερον την περιέγραψεν ή Άγία Γραφή.

Μή παραξενευθήτε, άγαπητοί μου, για την ήμερομηνίαν αυτήν, την κατά το φαινόμενον τόσοσ άπομακρυσμένην για μάς του έγεννήθημεν χθές και βεβαίως δέν θά παραξενευθήτε άμα ένθυμηθήτε εκείνο που είπα παραπάνω, ότι, κατά τόν σοφόν Halled, όλλγοι λαοί έχουν άθθεντικώτερα χρονικά και σοβαρωτέραν χρονολογίαν από εκείνην των Ίνδων.

Δέν είξεύρω, άν όλα αυτά που έγραψα τα θεωρήσετε άξια να δημοσιευθούν στην «Ποικίλην Στοάν», άπωσδήποτε ήμωσ δέν θά μου άρνηθήτε ότι είνε πολύ περιεργα και ίσως όλλγον άποθαρρουντικά για εκείνους που διατείνονται ότι γράφουν σκέψεις πρωτοτύπους και κομπορημονούν μάλιστα για την πρωτοτυπίαν των γραφομένων των.

Με πολλήν αγάπην και άλλην τόσην εκτίμησιν,

Ο ιδικός Σας

ΑΝΔΡΕΑΣ Π. ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Έκ Ν. Φαλήρου 28 Ιουνίου 1912

